

2 0 2 2

ECONOMICS

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

ALLOTMENT OF MARKS

PART—A / বিভাগ—ক

Q. No. 1 (<i>a-f</i>) carries 1 mark each	:	$1 \times 6 = 6$
Q. Nos. 2-7 carry 2 marks each	:	$2 \times 6 = 12$
Q. Nos. 8-12 carry 4 marks each	:	$4 \times 5 = 20$
Q. Nos. 13 & 14 carry 6 marks each	:	$6 \times 2 = 12$
		<u>Total = 50</u>

PART—B / বিভাগ—খ

Q. No. 15 (<i>a-f</i>) carries 1 mark each	:	$1 \times 6 = 6$
Q. Nos. 16-21 carry 2 marks each	:	$2 \times 6 = 12$
Q. Nos. 22-26 carry 4 marks each	:	$4 \times 5 = 20$
Q. Nos. 27 & 28 carry 6 marks each	:	$6 \times 2 = 12$
		<u>Total = 50</u>

Total (PART—A & PART—B) : 50+50=100

(2)

PART—A

বিভাগ—ক

(Introductory Microeconomics)

1. Answer the following :

তলত দিয়াবিলাকৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) State the law of supply.

1

যোগানৰ বিধিটো লিখা ।

(b) What is break-even point?

1

সমতাভংগ বিন্দু কি ?

(c) What is the shape of a perfectly inelastic demand curve?

1

পূৰ্ণ অস্থিতিস্থাপক চাহিদা ৰেখাৰ আকৃতি কেনেকুৰা ?

(d) What does a point below the production possibility curve indicate?

1

উৎপাদন সম্ভাব্য ৰেখাৰ তলত অৱস্থিত বিন্দু এটাই কি নির্দেশ কৰে ?

(e) What is market economy?

1

বজাৰ অৰ্থনীতি কি ?

(f) What do you understand by price ceiling? 1

দৰৰ উচ্চ সীমা বুলিলে কি বুজা ?

2. What is opportunity cost? Explain with an example.

1+1=2

সুযোগ ব্যয় কি ? এটা উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা ।

3. Write the law of variable proportion. 2

পৰিৱৰ্তনশীল অনুপাত বিধিটো লিখা ।

4. State the law of demand and draw a demand curve.

1+1=2

চাহিদা বিধিটো লিখা আৰু লগতে এডাল চাহিদা বেখা অংকন কৰা ।

5. Prove that for a firm, price = average revenue. 2

প্ৰমাণ কৰা যে কোনো এখন প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে, দৰ = গড় আয় ।

6. Write the conditions of firm's equilibrium. 2

প্ৰতিষ্ঠানৰ ভাৰসমতাৰ চৰ্তকেইটা লিখা ।

7. How does imposition of per unit tax affect supply curve of a firm? 2

একক কৰ আৰোপে প্ৰতিষ্ঠানৰ যোগান বেখাক কেনেদৰে প্ৰভাৱিত কৰে ?

8. Discuss the characteristics of perfect competitive market.

4

পূর্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা ।

9. With the help of demand and supply curve, explain how market equilibrium is attained.

4

চাহিদা আৰু যোগান ৰেখাৰ সহায়ত বজাৰ ভাৰসমতা আহৰণ প্ৰক্ৰিয়া ব্যাখ্যা কৰা ।

10. Explain the law of diminishing marginal utility.

4

ক্রমত্বাসমান প্ৰাণ্তিক উপযোগিতা বিধিটো ব্যাখ্যা কৰা ।

Or / অথবা

What is price elasticity of demand? Discuss any one method of calculating price elasticity of demand.

1+3=4

চাহিদাৰ দৰ ছিত্ৰিষ্ঠাপকতা কি? চাহিদাৰ দৰ ছিত্ৰিষ্ঠাপকতা গণনা কৰাৰ বি কোনো এটা পদ্ধতি আলোচনা কৰা ।

11. Define production function. The production function of a firm is given as $Q = 5\sqrt{LK}$, where Q is output, L is labour employed and K is capital employed. Determine the level of Q , when $L = 16$ and $K = 36$.

1+3=4

উৎপাদন ফলনৰ সংজ্ঞা লিখা । এখন প্ৰতিষ্ঠানৰ উৎপাদন ফলন হৈছে $Q = 5\sqrt{LK}$, য'ত Q হৈছে উৎপন্ন পৰিমাণ, L হৈছে নিয়োজিত শ্ৰমৰ পৰিমাণ আৰু K হৈছে নিয়োজিত মূলধনৰ পৰিমাণ । $L = 16$ আৰু $K = 36$ হ'লে Q ৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা ।

(5)

Or / অথবা

Discuss the determinants of supply.

4

যোগানৰ নির্ণায়কসমূহ আলোচনা কৰা ।

12. Write the differences between monopoly market and monopolistic competitive market.

4

একচেটিয়া বজাৰ আৰু একচেটিয়াধৰী প্ৰতিযোগিতাৰ বজাৰৰ পার্থক্যসমূহ লিখা ।

13. Explain how a consumer attains equilibrium while consuming two commodities.

6

দুটা দ্রব্য উপভোগৰ ক্ষেত্ৰত উপভোক্তা এজনে কেনেদেৰে ভাৰসমতা অৰ্জন কৰে, ব্যাখ্যা কৰা ।

Or / অথবা

What is an indifference curve? Draw an indifference curve and discuss its properties.

1+1+4=6

নিৰপেক্ষ বেখা কি? এডাল নিৰপেক্ষ বেখা অংকন কৰা আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা ।

14. Define average fixed cost (AFC), average variable cost (AVC) and average cost (AC). Draw the AFC, AVC and AC curves indicating their interrelation.

3+3=6

গড় স্থিৰ ব্যয় (AFC), গড় পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয় (AVC) আৰু গড় ব্যয় (AC)ৰ সংজ্ঞা লিখা । AFC, AVC আৰু ACৰ মাজৰ আন্তঃসম্পর্ক প্ৰতিফলিত হোৱাকৈ বেখাকৈ ইডাল অংকন কৰা ।

(6)

Or / অথবা

Calculate TFC, TVC, AVC, AFC, AC and MC schedule from the following table :

6

তলৰ তালিকাৰ পৰা TFC, TVC, AVC, AFC, AC আৰু MC অনুসূচী গণনা কৰা :

Amount of Production (Q) উৎপন্ন পৰিমাণ	0	1	2	3	4	5	6
Total Cost (TC) মুঠ ব্যয়	40	100	120	130	150	190	250

PART—B

বিভাগ—খ

(Statistics for Economics)

15. Answer the following :

তলত দিয়াবিলাকৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Who forwarded the welfare definition of economics? 1

অথবিজ্ঞানৰ কল্যাণৰ সংজ্ঞা কোনে আগবঢ়াইছিল ?

(b) Write one limitation of statistics. 1

পৰিসংখ্যান বিজ্ঞানৰ এটা সীমাবদ্ধতা লিখা ।

(c) Write the direct method of calculating arithmetic mean in case of discrete variable. 1

বিচ্ছিন্ন চলকৰ ক্ষেত্ৰত সমান্তৰ মাধ্য গণনাৰ প্ৰত্যক্ষ পদ্ধতিটো লিখা ।

(d) Write the full form of NSSO. 1

NSSOৰ সম্পূৰ্ণ কপটো লিখা ।

(e) Who is known as the father of statistics? 1

পৰিসংখ্যান বিজ্ঞানৰ পিতৃকপে কাক জনা যায় ?

(f) Write one difference between diagrammatic presentation and graphical presentation of data. 1

তথ্যৰ চিত্ৰীয় উপস্থাপন আৰু লেখচিত্ৰীয় উপস্থাপনৰ মাজৰ এটা পাৰ্থক্য লিখা ।

16. Calculate range and range coefficient from the following data : 1+1=2

তলৰ তথ্যৰাজিৰ পৰা প্ৰসাৰ আৰু প্ৰসাৰ গুণাংক গণনা কৰা :

12, 15, 18, 21, 24, 27

17. Write two differences between discrete variable and continuous variable. 2

বিচ্ছিন্ন চলক আৰু অবিচ্ছিন্ন চলকৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা ।

18. What do you understand by relative measures of dispersion? 2

বিক্ষেপণৰ আপেক্ষিক মাপ বুলিলে কি বুজা ?

19. Write two differences between histogram and bar diagram. 2

হিস্ট'গ্রাম আৰু দণ্ড চিত্ৰৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা ।

20. Write two limitations of 'direct personal investigation' method of data collection. 2

তথ্য সংগ্ৰহৰ 'প্ৰত্যক্ষ ব্যক্তিগত অনুসন্ধান' পদ্ধতিৰ দুটা সীমাবদ্ধতা লিখা ।

21. Write two features of statistics. 2

পৰিসংখ্যান বিজ্ঞানৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা ।

22. Briefly write about the methods of classification of data. 4

তথ্যৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণৰ পদ্ধতিসমূহৰ বিষয়ে চতুৰ্কৈ লিখা ।

Or / অথবা

Write the objectives of tabulation of data. 4

তথ্যৰ তালিকাকৰণৰ উদ্দেশ্যসমূহ লিখা ।

23. The marks obtained by 9 students of a class are given below. Calculate mean deviation : 4

এটা শ্ৰেণীৰ 9 জন ছাত্ৰই লাভ কৰা নম্বৰৰ তালিকা তলত দিয়া হৈছে । গড় বিচলন গণনা কৰা :

22, 65, 40, 50, 38, 20, 70, 25, 75

(9)

Or / অথবা

Write a note on Lorenz curve.

4

লরেঞ্জ বক্রৰ বিষয়ে এটা টোকা লিখা ।

24. Calculate Karl Pearson's correlation coefficient from the following data :

4

তলৰ তথ্যৰ পৰা কার্ল পিয়েরচনৰ সহসম্বন্ধ গুণাংক গণনা কৰা :

X	6	8	12	15	18	20	24	38	31
Y	10	12	15	15	18	25	22	26	28

Or / অথবা

What is rank correlation? Briefly outline its demerits.

1+3=4

ক্রমাংক সহসম্বন্ধ কি ? ইয়াৰ অসুবিধাসমূহ সংক্ষেপে লিখা ।

25. Calculate mode from the following frequency distribution :

4

তলৰ বাবংবাৰতা বিভাজনৰ পৰা বহুলক গণনা কৰা :

X	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
f	4	12	18	25	16	9	7	3

(10)

Or / অথবা

What is median? Discuss its merits.

1+3=4

মধ্যমা কি ? ইয়াৰ সুবিধাসমূহ আলোচনা কৰা ।

26. Write the characteristics of an ideal average.

4

এটা আদৰ্শ গড়ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা ।

27. Write short notes on :

3+3=6

চমু টোকা লিখা :

(a) Wholesale price index

পাইকাৰী দৰ সূচকাংক

(b) Consumer price index

উপভোক্তাৰ দৰ সূচকাংক

Or / অথবা

Discuss the use of index number in the study of economics.

6

অথবিজ্ঞানৰ অধ্যয়নত সূচক সংখ্যাৰ ব্যৱহাৰ আলোচনা কৰা ।

28. Discuss the characteristics of a good questionnaire.

6

এখন ভাল প্ৰশ্নাৱলীৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা ।

(11)

Or / অথবা

Draw a histogram and a frequency polygon from the
following data : $4+2=6$

তলৰ তথ্যৰ পৰা এটা হিস্ট'গ্রাম আৰু এটা বাবংবাৰতা বহুজ অংকন কৰা :

<i>Marks Obtained</i> প্ৰাপ্ত নম্বৰ	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
<i>No. of Students</i> ছাত্ৰৰ সংখ্যা	5	12	15	22	19	4

★ ★ ★